

NOTULEN DEELNEMERSVERGADERING 26 JUNI 2014 (CONCEPT)

Aanwezig:

Van het Bestuur: de heren M. Stoffels (voorzitter), R. Dieker, A. de Wit,
R. Buisman en T. Stuker en mevrouw P. Valk

Ambtelijk secretaris en notulist: mevrouw D. Bannet

Afwezig: -

---

1. Opening

De heer Stoffels opent de vergadering en heet de aanwezige deelnemers welkom. Er zijn 20 deelnemers aanwezig.

De heer Stoffels stelt het Bestuur voor.

De heer De Wit is plaatsvervangend voorzitter en voorzitter van de Beleggingscommissie.

De heer Stuker is bestuurslid en lid van de Beleggingscommissie.

De heer Buisman is plaatsvervangend secretaris en lid van de Financiële Commissie.

De heer Dieker is secretaris en voorzitter van de Communicatiecommissie.

Mevrouw Valk is bestuurslid en voorzitter van de Financiële Commissie.

Mevrouw Bannet is de ambtelijk secretaris van het pensioenfonds.

2. Mededelingen van de voorzitter

De heer Stoffels deelt mede dat de heer De Wit per 1 juli a.s. aftreedt als bestuurslid in verband met zijn vertrek bij KAS BANK. De heer De Wit zal werkzaam blijven in de pensioensector. Hij gaat het pensioenbureau van het BPF Detailhandel versterken.

Per 1 juli zal, als gevolg van de inwerking treding van de Wet versterking bestuur pensioenfonds, ook een gepensioneerde toetreden tot het Bestuur. De wet eist dat ook de gepensioneerden in het Bestuur vertegenwoordigd zijn. Er zijn twee kandidaten voor de zetel, de heer Voskuilen en de heer Laman.

De heer Stuker volgt de heer De Wit per 1 juli op als voorzitter van de Beleggingscommissie.

De heer Stoffels deelt mede dat de financiële positie van het pensioenfonds toereikend is. Het pensioenfonds is uit het korte termijn herstel. De dekkingsgraad moest eind 2013 104,2% zijn om kortingsmaatregelen te voorkomen. De dekkingsgraad was eind 2013 ruim voldoende. Het pensioenfonds is ook bijna uit het lange termijn herstel. De dekkingsgraad moet dan drie kwartalen achter elkaar hoger zijn dan het Vereist Eigen Vermogen (VEV) van ongeveer 113%.

Vraag: deelnemer heeft in de krant gelezen dat het VEV per 1 januari 2016 minimaal 125% moet zijn.

Antwoord: er loopt al enige tijd een discussie in de politiek en de pensioensector hoe ervoor te zorgen dat de toekomst van het Nederlandse pensioenstelsel bestendig is. Afgelopen week heeft staatssecretaris Klijnsma het wetsontwerp voor het nieuwe FTK aan de Tweede Kamer aangeboden. Onder het nieuwe FTK moet meer zekerheid ingebouwd worden om kortingen in de toekomst te voorkomen. Voor het pensioenfonds zal de impact van het nieuwe FTK ongeveer 5% zijn, waardoor het VEV stijgt naar ongeveer 117 à 118%.

3. Notulen jaarlijkse vergadering voor deelnemers 27 juni 2013

De heer Stoffels vraagt of er vragen zijn over de notulen van de vorige deelnemersvergadering.

Meerdere deelnemers merken op dat de notulen en het jaarverslag niet tijdig op de website van het pensioenfonds zijn gezet.

Mevrouw Valk antwoordt dat het klopt dat het jaarverslag nog niet op de website staat. Dat komt doordat de accountant dit jaar zijn verklaring pas op 23 juni heeft afgegeven. Het jaarverslag mag pas daarna openbaar gemaakt worden. De notulen staan wel al enige tijd op de website. Alle publicaties van het pensioenfonds zijn op de website te vinden achter de knop *Publicaties van het Pensioenfonds*. Het Bestuur streeft er naar in het vervolg de stukken twee tot drie weken vóór de jaarvergadering op de website te plaatsen.

Vraag: deelnemer leest op pagina 3: *het Bestuur heeft de regel dat het niet belegt in producten die het niet kent*. Is het weleens voorgekomen dat het Bestuur een voorstel van de Beleggingscommissie heeft afgewezen?

Antwoord: het Bestuur heeft beleggingsprincipes opgesteld en daarin is opgenomen dat het Bestuur alleen belegt in producten die het zelf begrijpt. In de tijd dat de heer Stoffels bestuurslid en voorzitter is, is het niet voorgekomen dat het Bestuur een voorstel van de Beleggingscommissie heeft afgewezen.

Vraag: kunnen de beleggingsprincipes uitgelegd worden in de PF Update?

Antwoord: Graag. Het Bestuur zoekt altijd naar onderwerpen die voor de deelnemer interessant zijn.

De deelnemersvergadering stelt de notulen van de jaarlijkse vergadering van deelnemers van 27 juni 2013 ongewijzigd vast.

4. Bespreking en goedkeuring jaarverslag 2013

De dekkingsgraad van het pensioenfonds heeft zich positief ontwikkeld. De dekkingsgraad is in 2013 gestegen naar 113,6% op basis van de UFR, de systematiek van DNB, en 110,4% op basis van de echte rentecurve (dag curve). In beide gevallen is die boven het minimum eigen vermogen van 104,2%. De dekkingsgraad moest eind 2013 volgens het korte termijn herstelplan 105,3% zijn.

Vraag: welke dekkingsgraad wordt in de PF Update gepubliceerd?

Antwoord: dat is de dekkingsgraad op basis van de UFR curve. Er wordt voor beleidsbeslissingen gekeken naar de werkelijke dekkingsgraad (op basis van swapcurve). Voor het verlenen van toeslagen wordt gekeken naar de werkelijke waarde van de assets en naar de marktrente.

Vraag: welke dekkingsgraad wordt gebruikt in de wetgeving?

Antwoord: dat is de UFR curve. Deze wordt ook gebruikt voor evaluatie van het herstelplan en de rapportages aan DNB.

Vraag: hoe verhoudt de dekkingsgraad van het pensioenfonds zich tot de kabinetsplannen?

Antwoord: het Bestuur heeft het afgelopen jaar sessies gehad, ook met Mercer, waarin is nagedacht over het nieuwe FTK. Toen was nog niet bekend welke variant(en) in het toetsingskader opgenomen zouden worden. Ook de enkele maanden geleden gepubliceerde hoofdlijnen gaven geen houvast voor het vormen van beleid. Deze week is pas helder geworden wat het nieuwe FTK gaat inhouden. Het Bestuur heeft nog geen kans gehad een analyse te maken van het wetsvoorstel. Het onderwerp zal de rest van 2014 hoog op de agenda van het Bestuur staan.

Het is de gedachte van de staatssecretaris om vanaf een dekkingsgraad van 110% of vanaf het verhoogde VEV toe te staan dat een pensioenfonds toeslagen verleent. Dat zou betekenen dat het pensioenfonds de toeslagenstaffels moet gaan aanpassen.

Er wordt in het nieuwe FTK meer gestreefd naar het vasthouden van de opgebouwde rechten dan de waardevastheid van het pensioen.

De heer Stoffels laat de grafiek met het verloop van de dekkingsgraad ten opzichte van het herstelplan zien en belicht de eerste kolom. Daar is te zien dat vooral de aanpassing van de rentecurve een positief effect heeft gehad op de dekkingsgraad en het beleggingsresultaat in het afgelopen jaar. De vergrijzing heeft in de jaren ervoor ongeveer 5% dekkingsgraad gekost.

Premie

Het pensioenfonds heeft de premie over 2012 en 2013 volledig van de sponsor ontvangen.

De premie bestaat uit de inkoop van de nominale pensioenen, een vergoeding voor de uitvoeringskosten van ongeveer € 700.000, -, een solvabiliteitsopslag (een buffer voor herstel) en, in 2013 voor het laatst, een bijdrage voor de toeslagverlening. Dit alles samen vormt de kostendekkende premie voor een totaal van ongeveer € 7,4 miljoen.

Het resultaat bedroeg in 2013 ongeveer € 11,2 miljoen. Dit kwam vooral door het beleggingsresultaat en de rentewijziging.

Opmerking: het verschil tussen 2012 en 2013 is groot.

Antwoord: de rente wordt beïnvloed door externe factoren waar het Bestuur geen invloed op heeft. Het Bestuur heeft wel invloed op het beleggingsbeleid, maar kiest voor een consistent beleid dat niet steeds wijzigt. Het ene jaar is het resultaat beter dan het andere jaar. Het is het beter aandelenrendementen over meerdere jaren met elkaar te vergelijken. Het is vooral positief dat het fonds in staat is de rente-effecten te compenseren met de beleggingsresultaten.

Toeslagen

In 2013 is aan de inactieven per 1 juli een toeslag verleend van 0,3%. Er is berekend hoe veel gepensioneerden en gewezen deelnemers sinds 2007 achterlopen op de CPI. Dat is 9,3%. De actieve deelnemers lopen 5,6% achter. Dit jaar is de inflatie heel laag. Doordat de toeslagen vanaf 2014 verleend worden op basis van vaste staffels, zou het kunnen voorkomen dat de toeslagen hoger zijn dan de inflatie.

De actieven hebben in 2013 geen toeslag ontvangen omdat die afhankelijk was van de loonontwikkeling bij KAS BANK. In 2013 was er geen CAO-loonsverhoging.

Per 1 juli 2014 wordt aan de actieve deelnemers een toeslag verleend van 0,8% en aan de gepensioneerden en gewezen deelnemers 0,4%. Dit zal ook in de volgende PF Update vermeld worden.

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten zijn in 2013 gedaald naar € 598.000. Dat komt doordat in 2013 minder advieskosten gemaakt zijn. In 2012 was veel advies nodig voor de implementatie van een nieuwe pensioenregeling door de sponsor.

De kosten voor het vermogensbeheer zijn gedaald van 22 basispunten naar 13 basispunten. Dit komt door de overstap in 2013 naar een passief aandelenmandaat (hierbij wordt een bepaalde index gevolgd) en doordat de performance van de vermogensbeheerder achterbleef bij de benchmark, waarvoor het pensioenfonds een vergoeding heeft ontvangen van de vermogensbeheerder. Door de wisseling van vermogensbeheerder zijn de transactiekosten gestegen van € 16.000 naar € 22.000.

Beleggingen

De heer De Wit geeft een toelichting op de beleggingen. Het vermogen is in tweeën gedeeld. Een deel wordt gebruikt voor het behalen van rendement. In 2013 is een met de aandelen portefeuille een resultaat behaald van 18,3%.

De matching portefeuille wordt gebruikt om de verplichtingen te matchen. Daarin zitten obligaties en rentederivaten. Deze fluctueren nogal in waarde. De rentestijging in 2013 is de oorzaak van het relatief lage rendement. De ontwikkeling van de rentestand heeft grote impact op de financiële situatie van het pensioenfonds, mede daarom dekt het pensioenfonds een relatief groot deel van de verplichtingen (circa 70%) af met obligaties en rentederivaten. Hiermee heeft het fonds minder last van bewegingen van de rente. Tot maart was Insinger de Beaufort de beheerder van de matching portefeuille. Het resultaat bleef bij Insinger erg achter. Vanaf maart 2013 beheert BlackRock de matching portefeuille en is het resultaat in lijn met de benchmark.

De heer Stoffels geeft een uitleg over de levels van de beleggingen. Die geven aan hoe liquide de beleggingen zijn: hoe gemakkelijk zijn ze te verkopen en hoe gemakkelijk is het om de waarde ervan te bepalen. Level 1 beleggingen zijn de beleggingen die het gemakkelijkst te verkopen en te waarderen zijn. Level 3 is voor complexe fondsen, die moeilijk te waarderen en lastig te verkopen zijn. De beleggingen van het pensioenfonds zitten in level 1 en 2. De assets zijn op dag basis te verkopen en goed te waarderen. Het pensioenfonds heeft geen level 3 posities.

Communicatie

De communicatie aan de deelnemers was in 2013 als volg.

- In juni is de jaarlijkse deelnemersvergadering gehouden.
- In september zijn de jaarlijkse UPO's aan de actieve deelnemers verstuurd.
- Er zijn in 2013 twee PF Updates uitgebracht.
- Het Bestuur heeft geparticipeerd in de informatiesessies van de sponsor over de nieuwe pensioenregeling. Hopelijk heeft het Bestuur daarmee de gepensioneerden en gewezen deelnemers meer inzicht in de nieuwe regeling gegeven.

Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur heeft ieder kwartaal overleg met het Verantwoordingsorgaan.

Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat het Bestuur in 2013 de belangen van alle stakeholders evenwichtig heeft behartigd en dat het Bestuur steeds actief met het Verantwoordingsorgaan in overleg gaat of het informeert over lopende dossiers. Het Verantwoordingsorgaan heeft het Bestuur geadviseerd de inhoudelijke informatieverstrekking te verbeteren en op een structurele manier te laten verlopen. Het Bestuur is daar enige weken geleden met het Verantwoordingsorgaan dieper op ingegaan en heeft toegezegd hiervoor te zorgen, zodat het Verantwoordingsorgaan beter in staat is om toezicht te houden.

Deelnemersraad

De Deelnemersraad adviseert het Bestuur over bepaalde aangelegenheden. Het Bestuur heeft ieder kwartaal overleg met de Deelnemersraad.

Samen met het Verantwoordingsorgaan heeft de Deelnemersraad in 2013 trainingen gevolgd ter bevordering van de uitvoering van hun taak.

De Deelnemersraad heeft in 2013 een positief advies uitgebracht over het toeslagenbeleid, de uitvoeringsovereenkomst 2014 en het pensioenreglement 2014.

Visitatiecommissie

De Visitatiecommissie beoordeelt ieder jaar hoe het Bestuur invulling geeft aan haar bestuursfunctie. De Visitatiecommissie bestaat uit drie leden, allen afkomstig uit de pensioensector en niet gebonden aan KAS BANK.

De Visitatiecommissie was positief over de professionaliteit van het Bestuur en de opvolging van de adviezen van de commissie uit de voorgaande jaren. De Visitatiecommissie heeft nieuwe aanbevelingen gedaan, die het Bestuur dit jaar zal opvolgen. De adviezen hebben vooral te maken met het beleggingsproces en de relatie tussen KAS BANK en het pensioenfonds.

Vraag: zijn alle oude aanbevelingen opgevolgd?

Antwoord: alle oude aanbevelingen zijn opgevolgd. Het Bestuur wordt jaarlijks gevisiteerd, waar dat wettelijk 3-jaarlijks vereist is. Het Bestuur heeft jaarlijks drie gesprekken met de Visitatiecommissie en verschaft de commissie alle gewenste informatie. Het is de intentie van het Bestuur om alle aanbevelingen op te volgen of in overleg met de Visitatiecommissie aan te passen.

5. Goedkeuring statutenwijziging

De heer Stoffels zal bij agendapunt 6 meer vertellen over de Wet versterking bestuur pensioenfonds, de Code Pensioenfonds en de gevolgen van beiden voor het pensioenfonds.

Als gevolg van de Wet en de Code is het nodig de statuten te wijzigen.

De heer Dieker licht het proces van de statutenwijziging toe: het Bestuur heeft Mercer gevraagd de statuten aan te passen aan de regelgeving per 1 juli 2014. Mercer heeft een aangepaste tekst geleverd. Vervolgens heeft de notaris die de statuten zal passeren, gecontroleerd of ze in overeenstemming zijn met de wet. Tenslotte heeft de Deelnemersraad advies uitgebracht.

De heer Dieker geeft een overzicht van de wijzigingen:

- Er moet minimaal één gepensioneerdvertegenwoordiger zitting hebben in het Bestuur. Het Bestuur zal bestaan uit 3 werkgeversvertegenwoordigers, 2 werknemersvertegenwoordigers en één gepensioneerdvertegenwoordiger.
- Het Verantwoordingsorgaan en de Deelnemersraad worden samengevoegd tot één orgaan, het Verantwoordingsorgaan. Het Verantwoordingsorgaan blijft uit zes leden bestaan, waarvan twee gepensioneerd.
- Wat betreft de zittingstermijn van de bestuursleden wijkt het Bestuur af van de Code Pensioenfonds. Die schrijft voor dat bestuursleden een zittingstermijn van vier jaar hebben en maximaal twee keer herbenoemd kunnen worden. Het Bestuur heeft gekozen voor een zittingstermijn van zes jaar met slechts één herbenoeming. Dit leidt tot een praktischer rooster van aftreden. Er zijn zes bestuursleden. Iedere twee jaar treedt een bestuurslid van werkgevers- en van werknemerskant af en worden herkozen, c.q. worden nieuwe bestuursleden gekozen. Het Bestuur zal deze afwijking van de Code ieder jaar in het jaarverslag benoemen.
- Het Bestuur krijgt een nog meer controlerende bevoegdheid. Nu benoemt de werkgever de voorzitter van het pensioenfonds. Straks doet het Bestuur dat.
- Het Bestuur benoemt de leden van de Visitatiecommissie en het Verantwoordingsorgaan.
- Het Bestuur is onbezoldigd, maar het gepensioneerd bestuurslid zal een bezoldiging ontvangen, gerelateerd aan de opkomst voor vergaderingen. Het Bestuur zal daar nog een beloningsreglement voor opstellen.

Vraag: wordt er in de wet of de code iets gezegd over de positie van gewezen deelnemers v.w.b. de informatieverstrekking?

Antwoord: het pensioenfonds heeft de verplichting gewezen deelnemers ieder vijf jaar te informeren door middel van een UPO. Verder is alle informatie van het pensioenfonds via de website beschikbaar.

Reactie: gewezen deelnemers die langdurig hebben deelgenomen aan het pensioenfonds hebben minder rechten dan gepensioneerden maar willen wel hetzelfde behandeld worden.

Antwoord: in de Wet versterking bestuur pensioenfonds wordt extra aandacht besteed aan de actieve deelnemers en gepensioneerden, maar de wet besteedt geen aandacht aan een functie voor gewezen deelnemers. Ook de Code Pensioenfonds doet dat niet. De statuten voldoen aan de eisen van de Wet en de Code.

Een gewezen deelnemer kan wel namens de gepensioneerden zitting hebben in het Bestuur, maar vertegenwoordigt dan een andere groep dan waartoe hij zelf behoort. De heer Stoffels kan geen toezegging doen, maar in overleg met het Verantwoordingsorgaan zou eventueel een gewezen deelnemer een plek in het Verantwoordingsorgaan kunnen krijgen. De heer Stoffels zegt toe dat de Communicatiecommissie zal bekijken hoe de gewezen deelnemers betrokken kunnen worden in de communicatie zonder dat dit leidt tot discriminatie van andere gewezen deelnemers en zodanig dat het praktisch uitvoerbaar is voor het pensioenfonds.

De heer Dieker deelt mede dat de statuten alleen in stemming gebracht kunnen worden wanneer minimaal twee derde van de deelnemers aanwezig is. Bij onvoldoende quorum moet een tweede vergadering belegd worden. Aangezien er niet voldoende quorum is, zal dit direct aansluitend aan deze vergadering gebeuren. De statuten kunnen dan met meerderheid van stemmen goedgekeurd worden.

6. Pensioenfonds vandaag

De dekkingsgraad stijgt steeds verder. De werkelijke dekkingsgraad is 112%. De UFR dekkingsgraad is bijna 120%.

Het beleggingsresultaat is gestegen naar 2% boven de benchmark. Dit komt vooral door de matching portefeuille. Het resultaat van de returnportefeuille is gelijk aan de benchmark. De bijdrage van het afdekken van het renterisico is 5%.

Het pensioenfonds kijkt terug op een goed eerste half jaar van 2014.

In het eerste halfjaar van 2014 zijn de Pensioenregeling 2014 en het nieuwe toeslagenbeleid geïmplementeerd.

Het pensioenfonds heeft het voorschot op de premie voor 2014 en de afkoopsom voor de toeslagen van € 7 miljoen van de sponsor ontvangen.

Het Bestuur heeft, naar aanleiding van de Wet versterking bestuur pensioenfonds, een keuze gemaakt voor de inrichting van het Bestuur. Het Bestuur heeft gekozen om vast te houden aan het paritaire model met drie werkgeversleden, twee werknemersleden en één gepensioneerden lid. Belangrijkste redenen voor deze keuze zijn: het bestuur is –gesteund door de verklaringen van de Visitatiecommissie en het Verantwoordingsorgaan –van mening dat er voldoende deskundigheid op de verschillende deelaspecten aanwezig is in het bestuur, er voldoende continuïteit binnen de onderneming aanwezig is bij vertrek van huidige bestuurders, het kostenniveau in het paritair model het laagste is en er door de bestuursleden voldoende tijd vrij gemaakt kan worden om de functie goed uit te kunnen oefenen.

Bij het paritaire model gaat het om de stemverhouding. Deze moet, ongeacht het aantal bestuursleden, tussen de geledingen gelijk zijn.

Verder heeft het Bestuur ervoor gekozen het Verantwoordingsorgaan en Deelnemersraad samen te voegen tot Verantwoordingsorgaan.

Het Bestuur had ook voor het deskundigenmodel kunnen kiezen. Daarbij worden externe deskundigen ingehuurd. Ook de one tier board was een optie. Daarbij zitten het uitvoerend bestuur en het intern toezicht (de Visitatiecommissie) samen aan de bestuurstafel. Beide laatste opties zijn kostenverhogend en daarom afgefallen.

Vraag: waarom mag de werkgever nog vertegenwoordigd worden in het Bestuur nu hij de toeslagen heeft afgekocht?

Antwoord: de werkgever heeft nu nog een pensioentoezegging in de vorm van de kostendekkende premie en heeft op basis daarvan recht op vertegenwoordiging.

Vraag: wanneer de werkgever niet meer in het pensioenfonds stort, haalt hij er dan ook geen geld meer uit?

Antwoord: het is nu zo dat de werkgever vanaf een dekkingsgraad van 200% vrijgesteld is van premiebetaling. Vanaf een dekkingsgraad van 300% krijgt de werkgever premie terug. Stel dat er een CDC-regeling komt waarbij de werkgever een vastgesteld percentage betaalt, moet deze bepaling uit de uitvoeringsovereenkomst verdwijnen: niet extra bijdragen, betekent ook geen geld uit het pensioenfonds halen.

Reactie: de werkgever mag er geen belang bij hebben dat de dekkingsgraad hoog wordt. Hij mag geen belang hebben bij niet indexeren.

Antwoord: het Bestuur bepaalt of er geïndexeerd wordt en hoeveel.

Vraag: is de samenvoeging van het Verantwoordingsorgaan en de Deelnemersraad tot één orgaan vooraf voorgelegd aan de deelnemers?

Antwoord: nee, want in de wet bestaat de Deelnemersraad vanaf 1 juli 2014 niet meer. De Deelnemersraad gaf advies vooraf. Het Verantwoordingsorgaan beoordeelt achteraf.

Vorig jaar is er een onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de dienstverlening van Delta Lloyd Levensverzekeringen (Delta Lloyd). Die bleef achter op de eisen die momenteel gesteld worden. Dat was voor het Bestuur één van de redenen om een nieuwe pensioenadministrateur te selecteren. Op dit moment is het Bestuur in gesprek met AZL, Syntrus Achmea en Blue Sky Groep.

Het Bestuur heeft in de eerste helft van dit jaar een risicobereidheidsonderzoek laten uitvoeren, eerst als Bestuur en onlangs onder deelnemers. Het Bestuur heeft de resultaten van het deelnemersonderzoek recent ontvangen en gaat die bespreken. Daarna worden ze gedeeld met de deelnemers.

Opmerking: het risico wordt in het onderzoek niet gedefinieerd. Het onderzoek was daarom lastig in te vullen. Gaat het om het moderne beleggingsrisico? Of er wel of geen risicocommissie en/of Visitatiecommissie is? Deelnemer vindt dat hij het risico daarom niet kan beoordelen en dat het Bestuur er niet naar kan vragen.

Meerdere van de aanwezige deelnemers zijn het met deze opmerking eens.

Antwoord: het gaat om de risico's die het pensioenfonds loopt in de beleggingen. De vraag is welk risico voor de deelnemers acceptabel is, zowel actieve deelnemers als gepensioneerden. Het Bestuur probeert in het onderzoek de mening van de deelnemers over het lopen van risico's te polsen. Het Bestuur heeft

geprobeerd een brede groep deelnemers te bereiken en een trend vast te stellen. Het Bestuur zal zelf ook de enquête en de uitkomsten evalueren.

Het Bestuur bespreekt ieder jaar de toekomst van het pensioenfonds. De landelijke ontwikkeling is dat het aantal pensioenfonds in Nederland sterk terugloopt, in de afgelopen jaren van 1000 naar 400. De eisen ten aanzien van de governance en de deskundigheid worden steeds zwaarder, het accent ligt steeds sterker op de kosten en de sponsor komt steeds meer op afstand van het pensioenfonds te staan. Het Bestuur denkt dat het pensioenfonds van KAS BANK nog enkele jaren zelfstandig kan blijven bestaan, met de deskundigheid die het Bestuur heeft en de achterban waaruit steeds nog goede bestuursleden geworven kunnen worden. De verhouding actief/inactief is medebepalend voor het zelfstandig voortbestaan.

Vraag: wat is de ondergrens voor het aantal actieve deelnemers?

Antwoord: de reden dat een pensioenfonds ophoudt zelfstandig te bestaan is vaak een sterke afname van actieve deelnemers of problemen met het bemensen van het Bestuur. Een ondergrens is nu niet te geven. Het Bestuur onderzoekt ook steeds alternatieven.

Het Bestuur zal zich in het tweede half jaar bezighouden met

- De implementatie van het nieuwe bestuursmodel.
- De impact van de wijziging van het Witteveenkader per 1 januari 2015 op de pensioenregeling: deze moet per die datum aangepast worden.
- De voorbereiding op het nieuwe FTK.
- De overgang naar de nieuwe pensioenadministrateur.
- De analyse van de uitkomsten van het risicobereidheidsonderzoek.
- Vervolg op de discussie over de toekomst van het pensioenfonds.
- Een verdere update van de ABTN.

De heer Stoffels sluit zijn presentatie af met te zeggen dat het Bestuur nog afscheid neemt van de heer De Wit. Het Bestuur heeft veel aan de heer De Wit te danken. Wat betreft zijn kennis maar nog meer als mens, was zijn bijdrage waardevol.

7. Rondvraag

Opmerking: de deelnemers zien graag meer tijd tussen het publiceren van de stukken en de vergadering.

Antwoord: het Bestuur zal daar voortaan naar zal streven.

Opmerking: gepensioneerde merkt op dat hij het jammer vindt dat het aantal uitkeringen zonder ruggespraak met de gepensioneerden teruggebracht is van 14 naar 12 per jaar. Naar zijn mening is daar de jaarvergadering voor. Hij vraagt naar de besparing die de aanpassing oplevert.

Antwoord: het pensioenfonds voert nu 18 pensioenregelingen uit. Bij de overgang naar de nieuwe pensioenuitvoerder is het van belang die zoveel mogelijk terug te brengen naar één regeling. Dat bespaart veel kosten bij de transitie. Van die 18 regelingen betaalde een aantal 14x en een aantal andere 12x per jaar. Het Bestuur heeft daarom besloten het aantal uitkeringen in alle regelingen terug te brengen naar 12 x. Het Bestuur heeft hierbij gekeken naar wat gebruikelijk is bij andere partijen in de financiële sector.

Vraag: Het Bestuur heeft toeslagenstaffels opgesteld. Waarom kan het Bestuur daar toch van afwijken?

Antwoord: het Bestuur heeft gezegd dat het de mogelijkheid heeft om van de staffels af te wijken, om mogelijk plotseling sterk wijzigende marktomstandigheden te kunnen opvangen, bij voorbeeld bij hyperinflatie of wanneer de dekkingsgraad tussen 31 december (de peildatum) en 1 juli (datum toeslagverlening) sterk daalt. Het Bestuur kan alleen van de staffels afwijken na raadpleging van het Verantwoordingsorgaan.

Vraag: in de PF Update van april wordt gezegd dat er een goed pensioenstelsel is in Nederland, maar dat een deelnemers wel moet nadenken over zijn pensioen. Deelnemer ziet hier een tegenstrijdigheid in.

Antwoord: Nederland heeft nog steeds een goed pensioenstelsel. Maar de deelnemer moet niet alleen op het te verwachten pensioen vertrouwen maar ook kijken naar zijn gehele financiële situatie.

Vraag: voorheen konden deelnemers bij de heer Damkot terecht voor het stellen van vragen over pensioen. Dit wordt nu gemist. Bij wie kunnen deelnemers met hun vragen terecht?

Antwoord: met de heer Damkot is een vertrouwde informatiebron verdwenen. Straks zal zijn rol door de nieuwe pensioenuitvoerder worden overgenomen. Tot die tijd kunnen vragen aan de heren Van Ingen en Mollema gesteld worden. Deze zullen waar nodig Delta Lloyd inschakelen bij beantwoording ervan.

Vraag: is er een scheiding tussen het pensioenfonds en KAS BANK? Deelnemer heeft gehoord dat bij afkoop door KAS BANK het prepensioen bij de vertrekregeling wordt betrokken.

Antwoord: het pensioenfonds speelt geen rol in de gesprekken over vertrekregelingen.

8. Sluiting

De heer Stoffels sluit de vergadering en dankt de aanwezigen voor hun inbreng.